

Risk- och kapitalhantering i Länsförsäkringar Bankkoncernen 2011

Pelare III i Basel II-regelverket

Innehållsförteckning

Inledning	3
Verksamhetsinriktning	5
Risker och riskhantering	6
Kapitalbas och kapitalkrav	7
Kreditrisker	8
Marknads- och likviditetsrisker	14
Affärsrisker	16
Operativa risker	16
Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)	17

Inledning

Denna rapport syftar till att ge detaljerad information om Länsförsäkringar Banks risker, riskhantering och kapitaltäckning i enlighet med de rapporteringskrav (pelare 3) som återfinns i kapitaltäckningsdirektivet (CRD) genom vilket Basel II har implementerats inom EU. Informationskraven har införts i Sverige genom Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:5).

Genom Basel II-reglerna infördes en valmöjlighet att vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisk använda antingen en standardmetod eller interna metoder. Länsförsäkringar Bank tillämpar, sedan starten av Basel II, reglerna om intern riskklassificering (IRK) enligt tillstånd från Finansinspektionen. Syftet med de nya reglerna var att åstadkomma en bättre genomlysning och hantering av risker, och därmed en ökad stabilitet i det finansiella systemet. Den avancerade IRK-metoden ger störst möjlighet att strategiskt och operativt hantera kreditrisker och den används för alla hushållsexponeringar. För lantbruk används från och med 2010 den grundläggande IRK-metoden och för övriga exponeringar används tills vidare schablonmetoden för beräkning av kapitalkravet för kreditrisk. Förändringarna i kapitalkravet slår igenom successivt eftersom Basel II innehåller övergångsregler vilket innebär en anpassning över ett antal år.

Kommande kapitaltäckningsregler (Basel III)

Basel III är en ny internationell standard för kapitaltäckning och likviditet vilken antogs av Baselkommittén för banktillsyn i december 2010. Denna tredje Baselöverenskommelse togs fram som ett svar på de brister i nuvarande regelverk för banksystemet vilka synliggjordes under den senaste globala finanskrisen. Basel III innebär i korthet förstärkta kapitalkravsnivåer, ändringar avseende vad som får tillgodoräknas som kapital, förändrade beräkningar av kapitalkrav, nya regler avseende likviditetsrisk samt införande av ett icke riskkänsligt soliditetsmått (leverage ratio). Basel III kommer inom EU att införas via ett reviderat kapitalkravsdirektiv (CRD IV) vilket förväntas träda ikraft 2013 och därefter stegvis implementeras under sex år för att vara fullt ut infört först 2019.

Länsförsäkringar Bankkoncernen

Länsförsäkringar Bank AB (publ), ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen med Länsförsäkringar AB (publ) som moderbolag, vilket ägs av 23 självständiga och kundägda länsförsäkringsbolag. Länsförsäkringsbolagen erbjuder kunderna produkter via sina tre kärnaffärer bankverksamhet, sak- och livförsäkring. Länsförsäkringar Bank ägs till 100 procent av Länsförsäkringar AB (publ) (556549-7020). Bankkoncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) (516401-9878) samt de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (556244-1781),

Wasa Kredit AB (556311-9204) och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (556364-2783). Samtliga bolag har sitt säte i Stockholm.

Uppdrag

Länsförsäkringar Banks uppdrag är att inom Länsförsäkringar AB-koncernen bedriva affärsverksamhet, utveckla produkter, koncept, kanaler och verktyg samt ge service till länsförsäkringsbolagen inom områden som ger skalfördelar. På så sätt kan länsförsäkringsbolagen erbjuda sina kunder banktjänster på bästa sätt.

Strategi

Strategin, som är oförändrad sedan 2000, några år efter det att banken bildades 1996, är att erbjuda länsförsäkringsbolagens kunder bank och försäkringstjänster. Alla kundkontakterna sker på 125 av de 23 länsförsäkringsbolagens kontor. Även Länsförsäkringar Fastighetsförmedlings 143 bobutiker förmedlar kundkontakter.

Strategin för bankverksamheten baseras främst på länsförsäkringsgruppens existerande infrastruktur:

- en stor kundbas,
- ett starkt varumärke och
- de kundägda länsförsäkringsbolagens värdegrund och kärnvärden

Stor kundbas

Länsförsäkringsgruppen har 3,4 miljoner kunder och prioriterade målgrupper inom bankverksamheten är de 2,9 miljoner privatpersonerna de 1,8 miljoner boendeförsäkringskunderna och lantbrukarkunderna. Bankerbjudandet är anpassat för olika behov. Med hela erbjudandet inom bank och försäkring får kunderna ett tryggt och förmånligt engagemang hos Länsförsäkringar samtidigt som kundrelationen stärks långsiktigt.

Ett starkt varumärke

Länsförsäkringar har Sveriges starkaste finansiella varumärke enligt Anseendebarmetern 2011. Inte minst i tider av finansiell oro har varumärket stor betydelse för kundernas val. Länsförsäkringar, med anor 200 år tillbaka i tiden, står för trygghet och stabilitet.

Lokal förankring

Länsförsäkringars värdegrund är starkt bidragande till framgången i strategin. Värdegrunden bygger sedan många år på långsiktighet och starka kärnvärden. Den lokala förankringen med kundägda länsförsäkringsbolag gör Länsförsäkringar tillgängligt för kunden på ett i det närmaste unikt sätt.

Mål

Länsförsäkringar Bank har som mål att:

- Nå en lönsam tillväxt.
- Ha de mest nöjda kunderna.
- Bidra till att öka andelen kunder som samlar sitt engagemang inom bank och försäkring.

En stark position

Bankverksamhetens affärsvolym har vuxit med i genomsnitt 12 procent under de senaste fem åren. Lönsamheten är stabil och räntabiliteten på eget kapital uppgick till 4,8 procent 2011 och har

under de senaste fem åren uppgått till i genomsnitt 4,7 procent. Bankkoncernen stärkte sin position på den svenska och europeiska kapitalmarknaden under året. Länsförsäkringar har Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för sjunde gången på åtta år och Sveriges mest nöjda bolånekunder på privatmarknaden för sjunde året i rad, enligt Svenskt Kvalitetsindex 2011. Länsförsäkringar är enligt undersökningen den bank som bäst lever upp till kundernas förväntningar och som anses mest prisvärd. Antalet kunder som valde Länsförsäkringar till sin huvudbank ökade med 32 000 till 255 000 under 2011 och av dessa kunder har 93 procent minst en försäkring hos Länsförsäkringar.

Verksamhetsinriktning

Sparande och inlåning

Länsförsäkringar har ett heltäckande erbjudande inom sparande och växer på inlåningsmarknaden. Erbjudandet förstärktes under året med fler produkter och tjänster för att ge kunderna större möjligheter till olika typer av sparande och placeringar. Tjänsten fondflytt, som lanserades under våren 2011, medförde att många kunder överförde sitt fondsparande till sin huvudbank Länsförsäkringar under året. Inlåningen ökade med 19 procent till 50 (42) miljarder kronor 2011. Ökningen förklaras främst av ett stigande antal kunder som valt Länsförsäkringar till sin huvudbank. Alla typer av inlåningskonton ökade. Banktjänster för småföretagare är ett erbjudande som har lanserats successivt och visar en god tillväxt enligt plan, främst inom inlåning. Marknadsandelen av inlåning från hushåll ökade till 3,8 (3,5) procent under 2011 och andelen av marknadstillväxten var drygt 7 procent enligt statistik från SCB.

Fondtorget och IPS

Länsförsäkringar är Sveriges femte största fondaktör, med en marknadsandel på oförändrat 3,9 procent 2011 enligt statistik från Fondbolagens förening. Fondvolymen minskade med 8 procent till 67 (72) miljarder kronor till följd av negativ värdeutveckling på aktiemarknaden under året. Fondförvaltningen sker i 33 (32) investeringsfonder med olika placeringsinriktning. Fonderbjudandet består av fonder under eget varumärke kompletterat med av Länsförsäkringar utvalda externa fonder samt övriga fonder som erbjuds på marknaden. Flertalet fonder under eget varumärke har externa förvaltare som utvärderas kontinuerligt för att säkerställa att de når avkastningsmålen. Även de utvalda externa fonderna utvärderas kontinuerligt i förhållande till avkastningsmålen. Antalet nya fondsparare, som gör månadsinsättningar, ökade med 11 000 under året, vilket visar att Länsförsäkringar har ett attraktivt fonderbjudande. Tjänsten IPS, individuellt pensionssparande, hade även under 2011 stora framgångar. Volymerna fortsatte att öka relativt kraftigt trots det svaga börsåret.

Aktier och övriga värdepapper

Volymutvecklingen inom aktier och övriga värdepapper är stadigt växande. Antalet depåer ökade med 11 000 och emitterad volym kapitalskyddade placeringar fördubblades under året.

Hushålls- och bostadsutlåning

Länsförsäkringar har ett attraktivt bolåneerbjudande och växer stadigt på marknaden. Bottenlån till lantbruksfastigheter har en god tillväxt och Wasa Kredits produkter leasing, avbetalning och blancolån ökar stadigt. Bankverksamhetens utlåning ökade med 14 procent till 134 (118) miljarder kronor 2011, varav bostadsutlåningen i Länsförsäkringar Hypotek ökade med 11 procent till 89 (80) miljarder kronor. Bolån upp till 75 procent av marknadsvärdet vid lånetillfället erbjuds av Länsförsäkringar Hypotek och övriga bolån erbjuds av Länsförsäkringar Bank. Marknadsandelen av hushålls- och bostadsutlåning ökade till 4,6 (4,4) procent under 2011 och Länsförsäkringar tog en god andel av marknadstillväxten under året enligt statistik från SCB. Bankverksamhetens utlåning ökade med 18 procent till 118 (100)

miljarder kronor 2010, varav bostadsutlåningen i Länsförsäkringar Hypotek ökade 18 procent till 80 (68) miljarder kronor. Bottenlån upp till 75 procent av marknadsvärdet är placerat i Länsförsäkringar Hypotek och övriga bostadslån i Länsförsäkringar Bank. Marknadsandelen av hushålls- och bostadsutlåning ökade till 4,4 (4,0) procent och Länsförsäkringars andel av marknadstillväxten 2010 var nästan 9 procent enligt statistik från SCB.

Lantbruksutlåning

Länsförsäkringar erbjuder lån till skogs och lantbruksfastigheter och är fjärde störst inom lantbruksutlåning i Sverige med en marknadsandel som stärktes till 8,5 (7,8) procent under året enligt Lantbruksbarometern. Lantbruksutlåningen ökade med 21 procent till 16,7 (13,8) miljarder kronor, varav bottenlån till lantbruksfastigheter ökade med 27 procent till 13,7 (10,8) miljarder kronor. 83 (81) procent av lantbrukskunderna har minst en försäkring hos Länsförsäkringar.

Övrig utlåning

Wasa Kredits utlåningsvolym ökade med 12 procent till 12,0 (10,7) miljarder kronor. Samtliga produkter inom leasing, avbetalning och blancolån ökade under 2011 och störst volymökning skedde inom leasing.

Bankkort och betalningar

Antalet kort ökar stadigt och utvecklas kontinuerligt för att kunderna ska få trygghet och god service i sina betalningstjänster.

Betalningsförmedlingens intäkter fortsatte att öka under 2011 och bankkorttransaktionerna står för den största betalningstransaktionsvolymen. Antalet bankkort ökade med 15 procent till 306 000 (266 000) och antalet egna bankomater ökade till 98 (88). Butikstransaktioner med bankkort ökade med 23 procent och totalt ökade antalet betalningstransaktioner med 20 procent till 130 (108) miljoner.

Länsförsäkringsbolagens egen bank

Banken erbjuder de 23 länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar AB-koncernens övriga bolag främst sparande- och betalningstjänster. Affären växer och antalet betalningstransaktioner ökade under året. Även länsförsäkringsbolagens inlåning växer stabilt.

Risker och riskhantering

Riskhantering ska utföras av medarbetarna i bankverksamheten. På så sätt åstadkoms ett risktänkande som genomsyrar alla dagliga affärsbeslut. Detta decentraliserade sätt att arbeta och hantera risker är en förutsättning för att den risktolerans som är fastställd av styrelsen efterlevs. Bankverksamheten ska kännetecknas av en låg riskprofil vars bas bygger på en utlåningsverksamhet som har fokus på det egna boendet och det familjeägda lantbruket.

Riskerna i bankkoncernen delas in i följande grupper:

- Kreditrisker
- Marknadsrisker
- Likviditetsrisker
- Affärsrisker
- Operativa risker

Kreditrisken består i att motparten inte kan fullfölja sina förpliktelser och att därmed bankkoncernen drabbas av en ekonomisk förlust. Marknadsriskerna, som i huvudsak består av ränterisk och valutarisk, ska hanteras enligt en av styrelsen fastställd finanspolicy som stipulerar så små ränterisker som möjligt och där likviditeten placeras enbart i svenska värdepapper med hög kreditkvalitet. De operativa riskerna mäts mot en risktoleransskala som är fastställd av styrelsen. Affärsrisken består framför allt av intjäningsrisk och avser fluktuationer i bankkoncernens intjäningsförmåga. De övergripande riktlinjerna för risktolerans och strategierna kring risktagande innebär att volymtillväxt och ökad lönsamhet inte ska ske på bekostnad av fler eller större risker. Detta ställer krav på att risker i verksamheten på ett oberoende sätt kontinuerligt identifieras, mäts, kontrolleras, värderas och rapporteras och att riskerna står i proportion till verksamhetens storlek, produktutveckling och tillväxt. De totala riskerna sammanställs och jämförs med det kapital som finns i bankkoncernen för att säkerställa en god kapitalisering.

Styrelsen

Styrelsen har det yttersta ansvaret för bankkoncernens verksamhet och därmed ansvaret för att trygga koncernens tillgångar och skapa en riskmedvetenhet i koncernen. Det uppnås bland annat genom att styrelsen årligen fastställer centrala risktoleranser som säkerställer en sund och välbalanserad process mellan risktagande och riskhantering. En sådan process ska kännetecknas av medvetet fokus på förändringar i verksamheten och dess närliggande omgivning. I styrelsens ansvar ligger även att fastställa alla de metoder, modeller, system och processer som är en del av den interna mätningen, kontrollen och rapporteringen av identifierade risker. Styrelsen ska via bankkoncernens funktioner Compliance, Riskcontrol och Internrevision även tillse att regelefterlevnad och risker hanteras på ett tillfredsställande sätt.

Verkställande direktören

Verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen enligt de av styrelsen fastställda risktoleranserna och riskstrategierna. Det innebär att verkställande direktören ska säkerställa att de metoder, modeller, system och processer som är en del av den interna mätningen, kontrollen och rapporteringen av identifierade risker fungerar som det är avsett och beslutat i styrelsen. Verkställande direktören är ordförande i Asset Liability Committee (ALCO), vars huvuduppgift är att följa upp bankkoncernens kapital- och finansfrågor.

Riskcontrol

Riskcontrol är en fristående enhet och har en oberoende ställning gentemot den affärsdrivande verksamheten som den är satt att övervaka och kontrollera. Riskcontrol lyder under verkställande direktören och ansvarar inför styrelsen att riskpolicies följs, risklimiter övervakas och att överträdelser rapporteras till verkställande direktören och styrelsen. Dessutom ansvarar Riskcontrol för valideringen av riskklassificeringssystemet och användningen av det i verksamheten.

En av de viktigaste arbetsuppgifterna för Riskcontrol är att arbeta aktivt för att verksamheten har en aktiv riskhantering och att den risktolerans som är fastställd av styrelsen översätts i limiter och att verksamheten arbetar utifrån dessa. Riskcontrol ansvarar för att överskridna limiter rapporteras till verkställande direktören och styrelsen.

Riskcontrol ansvarar för att löpande rapportera till både ledning, ALCO och styrelse. Avseende kreditrisk innehåller rapporterna bland annat information om utveckling och trender i exponeringsbelopp, riskvikter och kapitalkrav. Avseende finansiell risk innehåller rapporterna primärt ränterisk- och likviditetspositioner. Dessutom innehåller rapporterna information om operativ risk.

Kapitalbas och kapitalkrav

Bankens styrelse har beslutat om ett kapitalmål, innebärande en primärkapitalrelation uppgående till 12 procentenheter när Basel II är fullt genomfört. Kapitalmålet tillåts variera med cirka +/-0,5 procentenheter.

Utgångspunkten för fastställandet av kapitalmålet är bankkoncernens interna kapitalutvärderingsprocess där samtliga risker som kräver kapital har beaktats. Hänsyn har även tagits till primärkapitalrelationer hos jämförbara finansiella aktörer. Interna beräkningar utvisar att bankkoncernen är väl kapitaliserad i förhållande till sina totala risker.

Basel II planerades att träda i kraft fullt ut 2012. Regeringen har i en proposition i mars 2011 emellertid föreslagit en förlängning av de så kallade övergångsreglerna.

Basel III är en stor regelverksförändring som banksektorn på senare tid stått inför. Länsförsäkringar gör, utifrån de hittills kommunicerade förutsättningarna, bedömningen att banken kan möta de nya kapital- och likviditetsmålen.

KAPITALTÄCKNINGSANALYS

Mkr	2011-12-31	2010-12-31
Primärkapital, brutto ¹⁾	6 454,0	5 773,6
Avgår immateriella tillgångar	-438,6	-372,7
Avgår uppskjutna skattefordringar	-6,0	-3,1
Avgår/tillkommer IRK underskott/överskott	-261,9	-214,8
Primärkapital, netto	5 747,4	5 183,0
Supplementärt kapital	1 200,0	960,0
Avdrag supplementärt kapital	-261,9	-214,8
Summa kapitalbas	6 685,5	5 928,2
Risikvägda tillgångar enligt Basel II	47 617,4	43 944,2
Risikvägda tillgångar enligt övergångsregler	71 572,8	63 161,2
Kapitalkrav		
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	679,3	725,4
Kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	2 984,2	2 656,4
Kapitalkrav för operativa risker	145,9	133,8
Kapitalkrav enligt Basel II	3 809,4	3 515,5
Justering enligt övergångsregler	1 916,4	1 537,4
Summa kapitalkrav	5 725,8	5 052,9
Primärkapitalrelation enligt Basel II, %	12,07	11,79
Kapitaltäckningsgrad enligt Basel II, %	14,04	13,49
Kapitaltäckningskvot enligt Basel II ²⁾	1,75	1,69
Primärkapitalrelation enligt övergångsregler, %	8,03	8,21
Kapitaltäckningsgrad enligt övergångsregler, %	9,34	9,39
Kapitaltäckningskvot enligt övergångsregler ²⁾	1,17	1,17
Särskilda uppgifter		
IRK Reserveringar överskott (+) / underskott (-)	-523,8	-429,6
- IRK Totala reserveringar (+)	237,8	241,5
- IRK Förväntat förlustbelopp (-)	-761,7	-671,1

¹⁾ varav primärkapitaltillskott 290 mkr.

²⁾ Kapitaltäckningskvot = total kapitalbas / totalt kapitalkrav.

Mkr	2011-12-31	2010-12-31
Kreditrisk enligt schablonmetoden		
Institutsexponeringar	77,8	77,3
Företagsexponeringar	195,2	167,3
Hushållsexponeringar	93,1	190,2
Exponeringar med säkerhet i fastighet	126,3	97,7
Oreglerade poster	0,4	1,0
Säkerställda obligationer	169,2	173,6
Övriga poster	17,2	18,2
Summa kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	679,3	725,4
Kreditrisk enligt IRK-metoden		
Hushållsexponeringar		
Fastighetskrediter	1 420,3	1 241,0
Övriga hushållsexponeringar	670,5	626,4
Summa hushållsexponeringar	2 090,7	1 867,4
Företagsexponeringar	892,7	787,9
Motpartslösa exponeringar	0,8	1,0
Summa kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	2 984,2	2 656,4
Operativa risker		
Schablonmetoden	145,9	133,8
Summa kapitalkrav för operativa risker	145,9	133,8
Kapitaltäckninganalys enligt Basel I		
Primärkapital	6 009,4	5 397,8
Supplementärt kapital	1 200,0	960,0
Summa kapitalbas	7 209,4	6 357,8
Risikvägda tillgångar	97 651,5	85 663,8
Kapitalkrav för kreditrisker	7 812,1	6 853,1
Primärkapitalrelation, %	6,15	6,30
Kapitaltäckningsgrad, %	7,38	7,42
Kapitaltäckningskvot ²⁾	0,92	0,93

I kapitalbasen ingår styrelsens förslag till vinstdisposition.

I den finansiella företagsgruppen ingår, förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) (516401-9878), även de helägda och fullt konsoliderade dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (556244-1781), Wasa Kredit AB (556311-9204) samt Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (556364-2783).

Kreditrisker

Kreditrisk definieras som risken för förlust till följd av att en motpart inte förmår fullgöra sina åtaganden gentemot bankkoncernen och att eventuella säkerheter inte täcker kapitalfordran. Bankkoncernen beräknar samtliga hushållsexponeringar enligt den avancerade interna riskklassificeringsmetoden (IRK), vilket motsvarar omkring 81 (81) procent av bankkoncernens låneportfölj. Detta innebär att en stor del av kreditriskexponeringen beräknas via en metod som har till syfte att identifiera och klassificera risken hos varje enskild motpart. För den del av låneportföljen som avser lantbruk används den grundläggande IRK-metoden. Bostadsutlåningens andel av den totala låneportföljen uppgår till 72 (74) procent och lantbruksutlåningens andel till 12 (12) procent. Schablonmetoden används för övriga exponeringar. Utlåningsportföljen består i sin helhet av krediter inom Sverige, som har en god geografisk spridning. Koncentrationsrisken är främst hänförlig till produktkoncentration i bolån.

Kreditprocessen

Bankverksamheten har en balanserad och konsekvent kreditgivning med ett starkt utvecklat systemstöd. Kreditgivningen ska uppnå en god och homogen kreditkvalitet. Kreditgivningen är främst inriktad på privatpersoners bolån och små familjelantbruk med låg risk. Maximalt tillåten belåning för olika typer av krediter och limiter för de lokala länsförsäkringsbolagens kreditgivning fastslås i styrelsens riktlinjer. Beslutandeinstanserna är beroende av krediternas storlek. Bankverksamheten har höga krav på kundurvalet och kundernas återbetalningsförmåga.

Kreditprövningen av privatkrediter stöds av ett centralt kreditberedningssystem som till stor del är automatiserat i enlighet med den IRK-baserade avancerade riskklassificeringsmetoden och en credit scoring-modell som är gemensam för Länsförsäkringars bankverksamhet. Kreditprövning av krediter till lantbruk stöds av ett kreditberedningssystem med inbyggda kontroller för att uppnå en god kreditkvalitet. Båda kreditprövningssystemen stöds av ett antal beslutsinstanser och kvalitetsgranskning. Kreditbeviljningen hanteras till största delen av de lokala länsförsäkringsbolagen, som även har kreditansvaret för alla lån. Kreditregelverket fastställs av bankens styrelse och gäller för alla länsförsäkringsbolagen.

Länsförsäkringsbolagen har god kunskap om sina kunder, mycket god lokal marknadskännedom och ett helkundsperspektiv som gynnar hela affären. Credit scoring-modellen tillsammans med länsförsäkringsbolagens kunskap och kreditansvar ger goda förutsättningar för en balanserad och konsekvent kreditgivning. Länsförsäkringsbolagen har löpande en uppföljning och kvalitetsgranskning av utlåningsportföljen och kredittagarnas återbetalningsförmåga.

Kreditkvalitet

Utlåningsportföljen består till sin helhet av krediter inom Sverige och till 72 (74) procent av utlåning till det egna boendet i form av småhus och bostadsrätter. Bottenlån med inområde upp till 75 procent av marknadsvärdet vid beviljningstillfället utgör den största andelen bolån. Låga inområden kombinerat med god geografisk spridning och lokal förankring är grundpelare i tillförsäkrandet att utlåningsportföljen håller en hög kreditkvalitet. Kreditgivningen

för bolån har också skärpts med en maximal belåningsgrad på 85 procent.

Utlåning till lantbruk uppgår till 12 (12) procent av låneportföljen. Utlåningssegmentet är ett bra komplement till bolånen i och med att en stor andel avser utlåning till det familjeägda lantbruket. Tillsammans med bolån motsvarar detta 84 (86) procent av utlåningsportföljen i bankkoncernen.

Implementeringsplan för IRK-metoden

I december 2006 erhöll Länsförsäkringar Bank tillstånd från Finansinspektionen att tillämpa den avancerade IRK-metoden vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisker för hushållsexponeringar, vilka står för huvuddelen av kreditportföljen. Sedan februari 2007 tillämpas IRK-metoden för dessa exponeringar. Därefter har Länsförsäkringar Bank i december 2009 erhållit tillstånd från Finansinspektionen att tillämpa den grundläggande IRK-metoden vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisker för exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet och sedan 1 januari 2010 tillämpas IRK-metoden för dessa exponeringar. För övriga företagsexponeringar inom Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Hypotek kommer interna modeller att implementeras under 2012. För övriga mindre kreditportföljer i bankkoncernen kommer interna modeller att implementeras efter 2012. Permanenta undantag har erhållits för exponeringar mot stat, kommun, landsting och banker. Detta är i enlighet med den av Finansinspektionen godkända implementeringsplanen.

Riskklassificeringssystemet

Riskklassificeringssystemet är en central del av kreditprocessen och består av metoder, modeller, processer, kontroller och IT-system för att stödja och vidareutveckla kvantifieringen av kreditrisker. Specifikt används riskklassificeringssystemet vid

- Kreditprocessen
- Uppföljning och rapportering
- Kapitalkravsberäkning
- Kapitalallokering

Nedan beskrivs några centrala begrepp inom riskklassificeringssystemet.

Sannolikheten för fallissemang (PD) är sannolikheten för att en motpart fallerar inom 12 månader. En motpart anses vara fallerad om den har en betalning som är mer än 60 dagar sen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten ej kan leva upp till sina åtaganden mot banken.

För varje motpart beräknas initialt ett PD som ska avspegla risken för fallissemang inom de följande 12 månaderna. Detta PD justeras sedan för att avspegla den genomsnittliga fallissemangsandelen över ett flertal konjunkturcykler. Slutligen adderas en säkerhetsmarginal till PD för att säkerställa att risken inte underskattas. Efter beräkningen av PD rangordnas samtliga motparter och delas in i bankens PD-skala. Denna PD-skala består av elva riskklasser för ej fallerade motparter samt en riskklass för fallerade motparter.

PD-klass 2011-12-31, Tkr	PD (%)	EAD
1	0,05	2 310 140
2	0,10	8 005 724
3	0,20	30 506 118
4	0,40	53 447 822
5	0,80	17 285 907
6	1,60	8 656 224
7	3,20	3 515 697
8	6,40	1 843 318
9	12,80	1 035 220
10	25,60	594 588
11	51,20	589 604
Fallissemang	100,00	553 238
Totalt		128 343 600

Jämförelse PD-klasser	Indikativ rating från Standard & Poor's
Intern	PD (%)
1-4	< 0,53
5-6	0,53-2,13
7-8	2,13-8,53
9-11	> 8,53
Fallissemang	100

Vid utvecklingen av modeller för beräkning av PD har hänsyn tagits till vilken information som är mest relevant för respektive motpartsslag. Indelningen i PD-klasser för hushållsexponering sker helt via metoder baserad på statistisk analys (credit scoring), medan indelningen i PD-klasser för företagsexponeringar till viss del även är baserad på individuella expertbedömningar. I modellerna beaktas både intern och extern information.

Förlust givet fallissemang (LGD) är den andel av en motparts exponering som förväntas tas som förlust vid ett fallissemang. Interna LGD-estimat beräknas för hushållsexponeringar. Dessa estimat baseras på intern information om förlustgrad, belåningsgrad och produkt. Till estimaten adderas en säkerhetsmarginal för att säkerställa att risken inte underskattas. Slutligen justeras estimaten för att återspegla förlustgraden i en lågkonjunktur. För exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet tillämpas av FI föreskrivna värden på LGD.

Exponering vid fallissemang (EAD) är det exponeringsbelopp som motparten förväntas utnyttja vid ett fallissemang. För åtaganden som till fullo ligger inom balansräkningen definieras EAD som kapitalskuld plus upplupna och förfallna ej betalda räntor och avgifter. För åtaganden som helt eller delvis ligger utanför balansräkningen beräknas EAD genom att motpartens totala beviljade belopp multipliceras med en konverteringsfaktor (KF). För hushållsexponeringar beräknas interna estimat av konverteringsfaktorer. Dessa estimat baseras på intern information om realiseringsgrad, utnyttjandegrad och produkt. Till estimaten adderas en säkerhetsmarginal för att säkerställa att risken inte underskattas. För exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet tillämpas av FI föreskrivna värden på KF.

Förväntad förlustandel (EL%) är sannolikheten för fallissemang multiplicerat med förlust givet fallissemang. Det förväntade förlustbeloppet erhålls genom att multiplicera exponering vid fallissemang

med den förväntade förlustandelen. Riskvikt beräknas genom funktioner som är givna av Finansinspektionen. Bankens interna estimat av riskparametrar fungerar som indata till dessa funktioner. Riskvägda tillgångar beräknas genom att multiplicera exponering vid fallissemang med riskvikt. Kapitalkravet är åtta procent av de riskvägda tillgångarna.

Förväntad förlust i relation till utfall

Nedan redovisas de PD-, LGD- och EL-estimat som tillämpas i kapitaltäckningsrapporteringen, det vill säga de estimat som inkluderar både säkerhetsmarginal och konjunkturjustering.

Det exponeringsviktade PD-estimatet för samtliga ej fallerade exponeringar inom IRK per 31 december 2010 var 0,94 procent, uppdelat på 0,68 procent för fastighetskrediter och 2,50 procent för övriga hushållsexponeringar. Andelen av dessa exponeringar som fallerade under 2011 var 0,42 procent, uppdelat på 0,16 procent för fastighetskrediter och 1,98 procent för övriga hushållsexponeringar.

Det exponeringsviktade LGD-estimatet för samtliga ej fallerade exponeringar inom IRK per 31 december 2009 var 28,1 procent, uppdelat på 23,8 procent för fastighetskrediter och 53,3 procent för övriga hushållsexponeringar. Den faktiska förlustgraden för de exponeringar som fallerade under 2010 var 16,2 procent för fastighetskrediter och 51,33 procent för övriga hushållsexponeringar. I beräkningen av de faktiska förlustgraderna har hänsyn tagits till återvinningar till och med 31 dec 2011, det vill säga den genomsnittliga återvinningsperioden är ett och ett halvt år.

Den förväntade förlustandelen, EL%, för samtliga ej fallerade exponeringar inom IRK per 31 december 2009 var 0,41 procent, uppdelat på 0,21 procent för fastighetskrediter och 1,58 procent för övriga hushållsexponeringar. Motsvarande utfall under 2010 var 0,22 procent, uppdelat på 0,04 procent för fastighetskrediter och 1,20 procent för övriga hushållsexponeringar. Merparten av kreditförlusterna härrör från blacolån och privatkonton med endast en kredittagare.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. I balansräkningen representeras dessa av balansposterna Utlåning till kreditinstitut, Utlåning till allmänheten samt Övriga tillgångar. För ytterligare upplysningar, se Länsförsäkringar Banks årsredovisning 2011.

Osäkra lånefordringar

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är mer än 60 dagar förfallen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder ej kan leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks av säkerhet med fullgott värde. En oreglerad lånefordran har en oreglerad förfallen betalning som är mer än 9 dagar och upp till 60 dagar. Analysen avser i sin helhet utlåning till allmänhet.

Inom bank- och hypoteksverksamheten finns inga lån där villkoren omförhandlats under året och där lånet annars skulle redovisats som osäkert.

Inom leasing och avbetalningsverksamheten görs i mindre utsträckning uppgörelser om betalplaner, om bedömningen är att det gynnar såväl kund som leasegivare.

Andelen osäkra fordringar uppgick till 233 (209) miljoner kronor, vilket motsvarar 0,17 (0,17) procent av den totala låneportföljen före reserver. Kreditförlusterna uppgick till 48 (42) miljoner kronor, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,04 (0,03) procent. Osäkra fordringar och kreditförluster utgör fortsatt en liten andel av den totala utlåningen.

Osäkra lånefordringar produktfördelade, Mkr	2011-12-31	2010-12-31
Bolån	2,7	15,4
Lantbruksutlåning	0,3	
Blancolån	114,8	103,6
Leasing	69,4	54,2
Avbetalning	37,6	27,5
Flerbostadshus		
Övrigt	8,7	8,1
Totalt	233,3	208,8

Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra fordringar, Mkr	2011-12-31	2010-12-31
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0,0	0,3
Fordringar förfallna 20–39 dgr	292,7	265,2
Fordringar förfallna 40–60 dgr	5,9	7,6
Totalt	298,6	273,1

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Oreglerade lånefordringar som, inte ingår i osäkra fordringar, 2011-12-31, Mkr	Länsförsäkringar Bank	Länsförsäkringar Hypotek	Wasa Kredit	Koncernen
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0	0	0	0
Fordringar förfallna 20–39 dgr	29,0	39,4	224,3	292,7
Fordringar förfallna 40–60 dgr	0	0	5,9	5,9
Totalt	29,0	39,4	230,2	298,6

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Nedskrivningar

Löpande bedöms om det finns objektiva omständigheter som visar att det finns indikation på nedskrivningsbehov både för osäkra fordringar och för den del av låneportföljen där bedömning av framtida kassaflöden har försämrats. Indikation på nedskrivningsbehov baseras på dels objektiva omständigheter som exempelvis försenad eller utebliven betalning, konkurs eller en värdenedgång på säkerheten och dels baserat på en försämrad återbetalningsförmåga utifrån riskbaserade bedömningar och antaganden.

Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär risken att en motpart inte kan fullgöra sina åtaganden gentemot Länsförsäkringar Bank, vilket kan leda till förluster. Motpart avser här motparter för ränte- och valutaswappar. Bankkoncernen har ett antal swapmotparter, alla med hög rating

och där så kallade ISDA-avtal upprättats. För den säkerställda verksamheten i Länsförsäkringar Hypotek finns till ISDA-avtalen även tillhörande ensidiga CSA-avtal. CSA-avtal innebär förpliktelser om leverans och mottagande av säkerheter vid marknadsförändringar av swapexponeringar.

Derivat, verkliga värden Mkr	Positiva värden 2011-12-31
AA-/Aa2	269,2
A/Aa2	172,2
A+/Aa3	
A+/Aa3	174,8
A/Aa3	268,2
	884,2

Positiva och negativa värden är nettade per motpart. Endast positiva värden, netto, ingår i tabellen.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk definieras som att stora, viktiga eller väsentliga volymer och/eller engagemang är koncentrerade till ett begränsat antal kunder, till en viss bransch, produkt eller geografiskt område. Det innebär således att sådana positioner eller förhållanden ökar sårbarheten eftersom effekten kan bli relativt stor på verksamheten. Riskspridningen är därmed begränsad.

Koncentrationsrisken kan delas upp i två typer av kategorier. Den första tar bäring på individuella exponeringar mot en viss motpart eller en grupp av motparter som ur risksynpunkt kan föras samman. Denna kategori kan huvudsakligen hänföras till en så kallad stor exponering. Stora exponeringar regleras av, och rapporteras till Finansinspektionen. I och med denna rapportering sammanställs kvartalsvis alla de exponeringar som är större än 10 procent av kapitalbasen.

Den andra typen av koncentrationsrisk tar bäring på generella exponeringar som kan fördelas in i en viss kategori som är driven av en underliggande variabel som exempelvis geografisk indelning, produkt, marknad och säkerhetstyp. Bankkoncernen har att beakta följande sektorer vid bedömning av uppkomsten av koncentrationer:

- Geografisk indelning
- Produkt- och marknadsindelning
- Säkerhetstyper
- Kund- och motpartskaraktär.

TOTALT OCH GENOMSNITTLIGT EAD

Tkr	2011-12-31	Medelvärde 2011
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>		
Hushållsexponeringar	108 586 249	105 325 372
Företagsexponeringar	19 757 251	18 736 284
Motpartslösa exponeringar	9 737	10 656
Totalt IRK	128 353 237	124 072 312
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>		
Stater och centralbanker	12 050 606	8 551 426
Regionala och lokala myndigheter	317 470	312 816
Institutsexponeringar	7 591 768	5 666 578
Företagsexponeringar	2 440 496	2 383 904
Hushållsexponeringar	1 551 192	2 177 065
Exponeringar med säkerhet i fastighet	3 732 340	3 494 631
Oreglerade poster	4 642	10 250
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	21 147 696	23 193 984
Övriga poster	988 230	663 225
Totalt Schablon	49 824 440	46 453 879

MEDRÄKNINGSBARA SÄKERHETER

2011-12-31, Tkr	EAD	Säkerställt genom medräkningsbara säkerheter
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>		
Företagsexponeringar	19 757 251	15 724 705
Totalt IRK	19 757 251	15 724 705
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>		
Stater och centralbanker	12 050 606	0
Regionala och lokala myndigheter	317 470	0
Institutsexponeringar	7 591 768	0
Företagsexponeringar	2 440 496	0
Hushållsexponeringar	1 551 192	0
Exponeringar med säkerhet i fastighet	3 732 340	3 732 340
Oreglerade poster	4 642	1 067
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	21 147 696	0
Övriga poster	988 230	0
Totalt Schablon	49 824 440	3 733 407

EAD FÖR FASTIGHETSKREDITER GEOGRAFISK FÖRDELNING

2011-12-31, Tkr Geografisk indelning	Hushållsexponeringar		Företagsexponeringar ¹⁾	
	EAD	Andel EAD (%)	EAD	Andel EAD (%)
Västra Sverige	20 009 545	21,5	3 075 647	22,5
Östra Mellansverige	19 757 300	21,3	3 742 799	27,3
Stockholm	14 515 452	15,6	72 264	0,5
Södra Sverige	12 594 344	13,5	2 433 554	17,8
Norra Mellansverige	9 832 004	10,6	689 615	5,0
Småland	8 644 856	9,3	2 480 023	18,1
Norra Norrland	4 048 231	4,4	559 598	4,1
Mellersta Norrland	3 565 414	3,8	641 820	4,7
Totalt	92 967 146	100,0	13 695 320	100,0

¹⁾ Bottenlån lantbrukskrediter.

EAD FÖRDELAT PÅ AVTALSMÄSSIGA LÖPTIDER¹⁾

2011-12-31, Tkr	< 3 m	3 – 6 m	6 – 12 m	1 – 3 år	3 – 5 år	> 5 år
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>						
Hushållsexponeringar	71 718 084	5 799 563	6 369 740	19 352 413	4 136 473	1 209 976
Företagsexponeringar	13 049 094	1 055 230	1 158 973	3 521 168	752 631	220 155
Motpartslösa exponeringar	9 737	0	0	0	0	0
Totalt IRK	84 776 915	6 854 793	7 528 713	22 873 581	4 889 104	1 430 131

Exponeringsklasser, schablonmetoden

Stater och centralbanker	3 534 991	0	0	2 312 703	6 202 912	0
Regionala och lokala myndigheter	2 233	3 989	13 228	154 519	130 368	13 133
Institutsexponeringar	2 141 999	78 840	45 796	4 989 523	13 763	321 848
Företagsexponeringar	1 611 877	130 346	143 161	434 949	92 968	27 194
Hushållsexponeringar	1 024 518	82 849	90 994	276 456	59 091	17 285
Exponeringar med säkerhet i fastighet	2 465 103	199 343	218 941	665 184	142 179	41 589
Oreglerade poster	4 642	0	0	0	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	103 339	4 997 590	798 109	11 852 002	3 396 655	0
Övriga poster	988 230	0	0	0	0	0
Totalt Schablon	11 876 932	5 492 957	1 310 230	20 685 336	10 037 936	421 050

¹⁾ Återstående löptid för avtal som löper med periodvis bundna villkor räknas som tiden fram till nästa dag för villkorsändring.

GENOMSnittLIG RiSkvIKT FÖR IRK-EXPOnerINGAR

2011-12-31, Tkr	Exponering	EAD	Riskvikt (%)	Riskvägda tillgångar	Kapitalkrav
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>					
Hushållsexponeringar	109 088 135	108 586 249	24	26 134 163	2 090 733
Företagsexponeringar	20 144 668	19 757 251	56	11 158 782	892 703
Motpartslösa exponeringar	9 737	9 737	100	9 737	779
Totalt IRK	129 242 540	128 353 237	29	37 302 682	2 984 215

Exponeringsklasser, schablonmetoden

Stater och centralbanker	12 050 606	12 050 606	0	0	0
Regionala och lokala myndigheter	393 762	317 470	0	0	0
Institutsexponeringar	6 800 985	7 591 768	13	973 064	77 845
Företagsexponeringar	3 113 944	2 440 496	100	2 440 496	195 240
Hushållsexponeringar	5 176 154	1 551 192	75	1 163 394	93 072
Exponeringar med säkerhet i fastighet	3 735 971	3 732 340	42	1 579 272	126 342
Oreglerade poster	13 095	4 642	118	5 461	437
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	21 147 696	21 147 696	10	2 114 770	169 182
Övriga poster	988 230	988 230	22	215 122	17 210
Totalt Schablon	53 420 443	49 824 440	17	8 491 578	679 326

FÖRDELNINGEN PER PD-KLASS

PD-klass	Hushållsexponeringar					
	Fastighetskrediter		Övriga Hushållsexponeringar		Företagsexponeringar	
	EAD	Riskvikt (%)	EAD	Riskvikt (%)	EAD	Riskvikt (%)
2011-12-31, Tkr						
1	0	0	0	0	2 310 140	16
2	5 146 705	6	1 728 507	13	1 130 512	25
3	23 879 937	10	2 094 021	19	4 532 160	37
4	45 754 139	16	2 408 215	36	5 285 468	52
5	10 950 470	28	3 614 437	55	2 721 000	71
6	4 694 663	42	2 253 124	78	1 708 437	89
7	1 139 983	66	1 571 169	82	804 545	105
8	582 254	95	745 806	100	515 258	130
9	281 966	128	510 767	118	242 487	172
10	176 960	165	281 591	155	136 037	211
11	255 408	130	123 079	161	211 117	195
Fallissemang	104 661	319	288 487	143	160 090	0
Totalt	92 967 146	19	15 619 203	57	19 757 251	56

EXPONERINGSVIKTAT LGD FÖR IRK-EXPONERINGAR

2011-12-31	Exponeringsviktat LGD (%) ¹⁾
Hushållsexponeringar	27,8

¹⁾ Detta värde är framåtblickande per 31 december 2011.

OUTNYTTJADE ÅTAGANDE FÖR IRK-EXPONERINGAR

2011-12-31, Tkr	Exponering	Genomsnittlig KF (%)
Hushållsexponeringar	2 701 711	81,5

KREDITFÖRLUSTER NETTO

Mkr	2011	2010
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-92,7	-105,1
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som redovisats som konstaterade kreditförluster	92,5	105,3
Årets nedskrivning för kreditförluster	-200,7	-109,2
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	41,5	26,2
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	62,2	17,3
Förlusttäckning från närstående bolag		10,0
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-97,2	-55,5
Gruppvis reservering för individuellt värderade fordringar		-
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad risk		
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	48,7	13,9
Årets nettokostnad för gruppvis värderade fordringar	48,7	13,9
Årets nettokostnad för infriande av garantier	0,3	-
Årets nettokostnad för kreditförluster	-48,2	-41,6

Samtliga uppgifter avser fordringar på allmänheten.

UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

Lånefordringarna är i sin helhet geografiskt hänförliga till Sverige.

Mkr	2011-12-31	2010-12-31
Lånefordringar, brutto		
Offentlig sektor	2 246,1	236,5
Företagssektor	9 658,6	8 723,1
Hushållssektor	122 390,4	109 233,4
Övriga	0	3,7
Summa lånefordringar brutto	134 295,1	118 196,7

Nedskrivning för individuellt reserverade lånefordringar

Företagssektor	-61,3	-40,5
Hushållssektor	-120,6	-95,3
Summa individuella reserveringar	-181,9	-135,8

Nedskrivning för gruppvis reserverade lånefordringar

Företagssektor	-24,0	-24,0
Hushållssektor	-77,9	-126,7
Övrigt	0	0
Summa gruppvisa reserveringar	-101,9	-150,7
Summa nedskrivning	-283,8	-286,5

Lånefordringar, netto

Offentlig sektor	2 246,1	236,5
Företagssektor	9 575,3	8 658,6
Hushållssektor	122 191,9	109 011,4
Övriga	0	3,7
Summa utlåning till allmänheten	134 011,3	117 910,2

Återstående löptid på högst 3 månader	2 921,1	962,5
Återstående löptid >3 månader men högst 1 år	3 599,6	3 311,6
Återstående löptid >1 år men högst 5 år	9 212,3	8 520,4
Återstående löptid > 5 år	118 529,4	105 488,2
Utan löptid	-152,2	-
Summa nominella kassaflöden	134 110,2	118 282,7

Osäkra lånefordringar

Företagssektor	87,8	67,9
Hushållssektor	145,5	140,9
Summa osäkra lånefordringar	233,3	208,8

Definitioner:

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är förfallen sedan mer än 60 dagar eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder inte kan leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks av säkerhet med fullgott värde.

AVSTÄMNING AV NEDSKRIVNINGAR FÖR KREDITFÖRLUSTER

Mkr	2011-12-31			2010-12-31		
	Individuella nedskrivningar	Gruppvisa nedskrivningar	Total	Individuella nedskrivningar	Gruppvisa nedskrivningar	Total
Ingående balans	-135,8	-150,7	-268,5	-143,5	-164,5	-308,0
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	92,5	0	92,5	105,3	1,8	107,1
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	62,1	48,8	110,9	17,4	47,4	64,8
Årets nedskrivning för kreditförluster	-200,7	0	-200,7	-115,0	-35,4	-150,4
Utgående balans	-181,9	-101,9	-283,8	-135,8	-150,7	-286,5

Marknads- och likviditetsrisker

Det övergripande ramverket för den finansiella verksamheten inom bankkoncernen definieras i den av styrelsen fastställda finanspolicyn. Finanspolicyn uttrycker styrelsens inriktning beträffande hanteringen av marknads- och likviditetsriskerna.

Ränterisk

Ränterisk uppstår om tillgångar, skulder och derivat inte har en matchning av räntebindningstider. I möjligaste mån ska den fasta utlåningen matchas med motsvarande upplåning alternativt via ränteswappar. Det innebär att några tidsgap i princip ej ska finnas. I praktiken är detta en omöjlighet, vilket leder till att styrelsen har fastställt ränterisklimiter. Dessa limiter är emellertid så konservativt satta att grundprincipen om matchning ändå ska gälla. Finanspolicyn anger ränterisken såsom effekten av en procentenhets parallellförskjutning av avkastningskurvan. En höjning av marknadsräntorna med en procentenhet skulle den 31 december 2011 ha medfört en ökning av värdet på räntebärande tillgångar och skulder, inklusive derivat med 33 (52) miljoner kronor.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken att en valuta ändrar värde gentemot en annan valuta. Risken består i att en förlust kan uppstå om valutakursen förändras negativt. All upplåning som sker i utländsk valuta swappas i enlighet med finanspolicyn innan likvidavräkning till SEK sker i syfte att eliminera valutarisken.

Likviditetsrisk och finansieringsstrategi

Styrelsen i Länsförsäkringar Bank beslutar årligen om en finanspolicy som är ett ramverk för den finansiella verksamheten i banken med dotterbolag. Där uttrycker styrelsen inriktningen beträffande hantering av marknads- och likviditetsrisker.

Styrelsens huvudmål är att hanteringen av likviditet och finansiering ska säkerställas genom god framförhållning, funktionsåtskillnad samt god kontroll. Limiter och riktlinjer är satta för varje risktyp avseende såväl bankens egen verksamhet som för bankkoncernen och ska uppdateras vid behov.

Styrelsen beslutar även om en likviditets- och finansieringsstrategi, som är baserad på affärsplanen för det kommande året och ska understödja uppfyllande av uppsatta affärsmål samt hantering av finansiella risker. Avvikelse ifrån fastställd affärsplan föranleder uppdatering av likviditets- och finansieringsstrategin. Denna strategi fastställs årligen och följs upp minst halvårsvis i styrelsen samt löpande i ALCO och uppdateras vid behov. Större avvikelser av väsentlig karaktär rapporteras omgående till styrelsen.

Likviditetsrisker ska i möjligaste mån minimeras. Framtida likviditetsbehov och betalningsberedskap ska säkerställas genom en god prognostisering för den kommande tolv månadersperioden. Strategin är nedbruten i en finansieringsplan med nyckeltal och mål för uppfyllande av den av styrelsen fastställda inriktningen. Finansieringsplanen upprättas årligen och fastställs av CFO. Planen följs upp dagligen i förhållande till mål med veckorapporter

till CFO. Uppdatering sker vid behov inom de ramar som anges i likviditets- och finansieringsstrategin samt i finanspolicyn.

En betryggande likviditetsreserv ska finnas för att säkerställa att tillräcklig likviditet alltid finns tillgänglig. Förvaltning och placering av reserven ska ske inom de fastställda limiter som finns angivna i finanspolicyn.

Internprissättning ska återspegla verklig kostnad för att upprätthålla erforderlig likviditet för att åstadkomma transparens och rätt affärsstyrning.

Likviditetsreserv

Likviditetsportföljen uppgick till nominellt 30.5 (21.9) miljarder kronor den 31 december 2011. All likviditet är placerad i svenska värdepapper med hög kreditkvalitet. Likviditetsportföljen bestod till 36 procent av värdepapper med staten som motpart och till 64 procent av säkerställda obligationer med högsta rating. Likviditeten i placeringarna är mycket hög och samtliga ingående värdepapper i likviditetsreserven är belåningsbara i Riksbanken. Genom att nyttja likviditetsreserven kan kontrakterade åtaganden i närmare två år mötas utan ny upplåning på kapitalmarknaden.

Likviditetshantering

Likviditetsrisken hanteras av Treasuryenheten. Likviditetsrisken kvantifieras genom likviditetsprognoser som dels innehåller samtliga finansiella kassaflöden och dels förväntade kassaflöden med antagen nettoutlåningsökning. Likviditetsportföljen stresstestas kontinuerligt enligt tre scenarior. Dessa scenarior belyser hur länge de likvida medlen räcker givet att

- Verksamheten löper enligt plan men ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig
- Utlåningstillväxten och inlåningstillväxten är oförändrad samtidigt som ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig
- Utlåningstillväxten är oförändrad och inlåningen minskar samtidigt som ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig.

Treasuryenheten ansvarar även för likviditetsportföljen. Daglig rapportuppföljning görs om likviditetsportföljens storlek och struktur. Likviditeten kan därmed på daglig basis följas utifrån dessa rapporter. Likviditetsportföljen är dimensionerad för att under alla förutsättningar klara cirka tre månaders ”normal” verksamhet utan upplåningsaktivitet på kapitalmarknaden. Med normal verksamhet inbegrips även den förväntade tillväxten i utlåningsportföljen. Likviditetsrisken definieras som risken att bankkoncernen genom brist på likvida medel, ej kan fullgöra sina åtaganden eller att de endast kan fullgöras genom upplåning av likvida medel till avsevärt ökad kostnad. Denna definition har en nära koppling till definitionen av finansieringsrisken. Likviditetsrisken avser också risken att finansiella instrument inte omedelbart kan omsättas i likvida medel utan att förlora i värde. Likviditetsrisken som avser risken att finansiella placeringar förlorar i värde begränsas genom att i princip enbart tillåta placering i höglikvida

instrument i form av domestika statspapper och domestika säkerställda obligationer och bostadscertifikat som är pantsättningsbara i Riksbanken.

Beredskapsplaner

Planer för att hantera störningar som påverkar likviditeten för bankkoncernen finns och uppdateras årligen. En beredskapsgrupp är utsedd och handlingsplaner är upprättade och fastställda i ALCO.

Övergripande målsättning för refinansieringsstrategin

Det övergripande målet gällande upplåningen är att tillse att verksamheten har erforderlig refinansiering på såväl kort som lång sikt och på efterfrågade löptider. Därtill ska upplåningen bidra till den övergripande lönsamheten och konkurrenskraften i verksamheten genom att priset och sammansättningen på skulderna hanteras så att det är i linje med relevanta konkurrenters. Mål formuleras för att styra de olika aktiviteterna gällande marknad, instrument och sammansättning för upplåningen och utgår ifrån följande två övergripande mål:

Upplåningen ska

- Säkerställa behovet av kapital på kort och lång sikt
- Tillse att priset på emitterade värdepapper ligger i paritet med relevanta konkurrenter.

Strategi för säkerställande av refinansiering på kort och lång sikt

Koncernen ska löpande träffa investerare, såväl nuvarande som potentiella, för att säkerställa att dessa har en bild över verksamheten som gör att såväl limiter finns på plats, som vilja till att investera i koncernens värdepapper över tiden.

Koncernens arbete med refinansieringen ska även bygga på en diversifiering vad gäller olika investerare och marknader. För att diversifieringen ska fungera behöver koncernen även kunna emittera den typ av värdepapper som investerarna på respektive utvald marknad efterfrågar. Detta för att säkerställa tillgången på refinansiering över tiden. De instrument som bankkoncernen kan använda sig av finns reglerade i finanspolicyn. Investerararbetet ska omfatta såväl banker, fondförvaltare, försäkringsbolag och centralbanker.

Koncernen ska vidare inom detta arbete eftersträva att tillse att så god likviditet som möjligt uppnås i koncernens placeringar samt som ett led i att säkra refinansieringsmöjligheterna.

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken innebär att bankkoncernen vid finansieringsförfall inte lyckas återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Definitionen har en nära koppling till definitionen av likviditetsrisk. Genom att använda ett så stort antal finansieringskällor som möjligt med vidgad investerarbas och genom att sprida på finansieringsförfallen över tiden minskar finansieringsrisken för bankkoncernen. Finanspolicyn stipulerar dessutom att den genomsnittliga löptiden på upplåningen ska överstiga den genomsnittliga löptiden på utlåningsportföljen. Bankkoncernen har dessutom de senaste åren åtnjutit en stabil rating från Standard & Poor's och från Moody's. Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer har dessutom högsta kreditbetyg från både Moody's och Standard & Poor's.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2011-12-31, Mkr	2010-12-31, Mkr
AAA/Aaa	20 628,2	21 203,3
Totalt	20 628,2	21 203,3

Affärsrisker

Enligt bankkoncernens definition består affärsriskerna av följande risker:

- Strategisk risk
- Intjäningsrisk
- Ryktesrisk

Strategisk risk

Bankkoncernen har identifierat strategisk risk som en viktig affärsrisk att ta hänsyn till. Strategisk risk innebär institutionella förändringar och förändringar i grundläggande marknadsförutsättningar som kan inträffa. Med strategisk risk avses också ansvaret hos styrelse och VD att planera, organisera, följa upp och kontrollera verksamheten samt att kontinuerligt bevaka marknadsförutsättningar.

Operativa risker

Operativ risk definieras såsom risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I definitionen ingår även legal risk. Utifrån definitionen kan konstateras att operativ risk omfattar hela bankkoncernen. Kategorisering av operativ risk sker huvudsakligen i följande områden:

- Interna oegentligheter
- Extern brottslighet
- Legal risk
- Skada på fysiska tillgångar
- Avbrott och störning i verksamhet och system
- Affärsförhållanden
- Transaktionshantering och processtyrning
- Arbetsförhållanden och arbetsmiljö.

Samtliga väsentliga processer inom bankkoncernen samt bankverksamhet på länsförsäkringsbolag ska genomföra en analys av processens operativa risker. De riskanalyser som genomförs ingår i den totala riskbedömningen enligt Basel-reglerna. Eftersom verksamheten, omgivningen och hotbilden ständigt ändras måste även processerna regelbundet kvalitetssäkras. Detta för att bibehålla riskerna inom bankkoncernens toleransnivå. Riskanalysen är ett av de verktyg som används för att ta fram beslutsunderlag för att åtgärda väsentliga risker. Syftet med analysen är att:

- Identifiera och minska väsentliga operativa risker
- Planera säkerhetsaktiviteter
- Skapa medvetenhet kring operativa risker
- Efterleva Finansinspektionens krav på mätning och värdering av operativ risk.

Varje del i organisationen ansvarar för att en riskanalys årligen utförs, dess genomförande och hantering av resultaten i en åtgärdslista.

Modellen för riskanalys baserar sig på:

- Fördefinierade händelser och
- Övriga händelser.

Intjäningsrisk

Intjäningsrisker definieras hos bankkoncernen som volatilitet i intjäning som ger risk för minskade intäkter på grund av en oförväntad nedgång i intäkterna från exempelvis konkurrens eller volymminsknings. Intjäningsrisker finns i samtliga produkter och portföljer hos bankkoncernen. En stor del av bankkoncernens affärsverksamhet är bolån. Bolåneaffären har en låg volatilitet.

Ryktesrisk

Ryktesrisk är svår att bedöma men likväl en risk som är förödande om den inträffar för en verksamhet som bygger på ett väl inarbetat varumärke som Länsförsäkringar har. Ryktesrisk är risken för förlorat anseende hos kunder, ägare, anställda, myndigheter etc, vilket kan leda till minskade intäkter.

Analysen genomförs normalt i 2 steg:

- Del 1, Riskanalys – Risker definieras och bedöms med avseende på riskens konsekvens och sannolikhet. Riskanalyser genomförs en gång per år.
- Del 2, Åtgärdsplanering – Väsentliga risker ska åtgärdas. Lösningförslag diskuteras och införs. Detta sker löpande i processens arbete för att hantera sina risker.

Incidenthantering

Bankkoncernen har framställt ett IT-system för rapportering av operativa riskhändelser, incidenter. Till systemet finns möjlighet för samtliga medarbetare att inrapportera eventuella incidenter. Fördelning av incidenter till av Finansinspektionen fastställda incidentkategorier sker per automatik i systemet. Riskcontrol framställer periodiskt sammanställningar av incidenter i sin rapportering. Incidenthanteringen är en viktig del i bankkoncernens operativa riskarbete. Dels bidrar incidentstatistik till den årliga bedömningen och prognosen av operativ risk, dels ger rapporteringen en möjlighet att snabbt identifiera kritiska problem och agera utifrån dessa.

Modell för bedömning av operativa risker

Bedömning av identifierade operativa risker bygger på en modell som tillämpas genomgående i verksamheten. Varje identifierad risk bedöms utifrån följande grunder:

- Konsekvens – vilken effekt på verksamheten i det fall risken inträffar
- Sannolikhet – hur troligt det är att risken inträffar.

Summan utgör ett riktvärde för den operativa risken. Verksamhetsansvariga inom bankkoncernen ansvarar för genomförande av riskanalyser, identifiering och bedömning av operativa risker, inom ramen för ansvarsområdet. Samtliga medarbetare har ett ansvar för att rapportera incidenter. Verksamhetsansvariga ansvarar för att åtgärda icke tolererbara risker inom ansvarsområdet.

Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)

Bankkoncernens interna kapitalutvärderingsprocess (IKU) är utformad efter de krav som ställs i Basel II-regelverket liksom de krav som styrelsen ställer på verksamheten och interna behov från en alltmer komplex affärsverksamhet. Regelverket som är riktat mot de finansiella företagens interna kapitalutvärderingsprocesser är principbaserat och övergripande till sin natur. I stor utsträckning innebär detta att Länsförsäkringar Bank har möjligheten, såväl som skyldigheten, att själv utforma sin process och i förlängningen dess omfattning och sofistikeringsnivå. Tillvägagångssätt, genomförande och resultat för bankkoncernen ska årligen rapporteras till Finansinspektionen. CRO i Länsförsäkringar Bank är ansvarig för att driva processarbetet som ska leda fram till en intern kapitalutvärdering för bankkoncernen och ett underlag för affärsplanering och beslut om kapitalmål och kapitalprognos i styrelsen. Dessutom tas ett metoddokument fram som beskriver processen och som ska innehålla minst följande:

- En detaljerad beskrivning av kapitalutvärderingsprocessen och ansvarsområden för denna.
- En detaljerad beskrivning av metoder för beräkningar av totalt kapital som tar hänsyn till Pelare I-risker, Pelare II-risker samt genomförda stresstester.

Processen ska genomföras årligen. Processen ska minst innehålla följande aktiviteter:

- Genomgång av samtliga risker
- Riskbedömning
- Stresstester
- Kapitalberäkningar

Minst en gång per år ska de grundläggande förutsättningarna för stresstester diskuteras i styrelsen. Denna diskussion ska vara vägledande för verksamhetens fortsatta arbete med stresstester. Arbetet med stresstester utgår från ett antal scenarier och deras påverkan på risken i bankkoncernen.